

RISEBA

Riga International School of Economics
and Business Administration

20
YEARS

A GATEWAY
TO INTERNATIONAL
CAREERS

RISEBA

Riga International School of Economics and Business Administration

SOCIĀLĀ UZŅĒMĒJDARBĪBA: TĀS NOZĪMĪBA, TEORĒTISKO KONCEPCIJU DAŽĀDĪBA UN REĀLĀ ĪSTENOŠANA LATVIJĀ

**Irina Senņikova un RISEBA pētnieku grupa:
Danute Jasjko, Tatjana Ivanova, Ērika Pančenko**

Konference

**SOCIĀLĀ UZŅĒMĒJDARBĪBA – LATVIJAS EKONOMIKAS UN REĢIONĀLĀS
ATTĪSTĪBĀS IESPĒJA VAI DRAUDS**

2012.gada 23. novembris

Prezentācijas saturs

Sociālās uzņēmējdarbības

1. Nozīmība
2. Konceptiju dažādība
3. Īstenošana Latvijā

Sociālās uzņēmējdarbības nozīme

Trešais augstākais bezdarba līmenis Eiropā pēc Grieķijas un Spānijas (15,4% 2011.gadā)

1. Augsts bezdarba līmenis valstī un nepieciešamība palielināt nodarbinātību;

2010.gadā Latvijas IKP pēc pirktspējas līmeņa veidoja tikai **51% no ES līmeņa**

2. Ienākumu līmeņa diferencēšana, sociālā noslāņošanās un sociālā nevienlīdzība sabiedrībā ;

38% Latvijas iedzīvotājiem draud nabadzība vai sociālā atstumtība (2010.g.)

3. Nevienmērīgā reģionu attīstība un nabadzības problēmas;

Mājsaimniecību rīcībā esošais ienākums **Latgalē par 37% zemāks nekā Rīgā** vidēji uz vienu ekvivalento patērētāju (2010.g.)

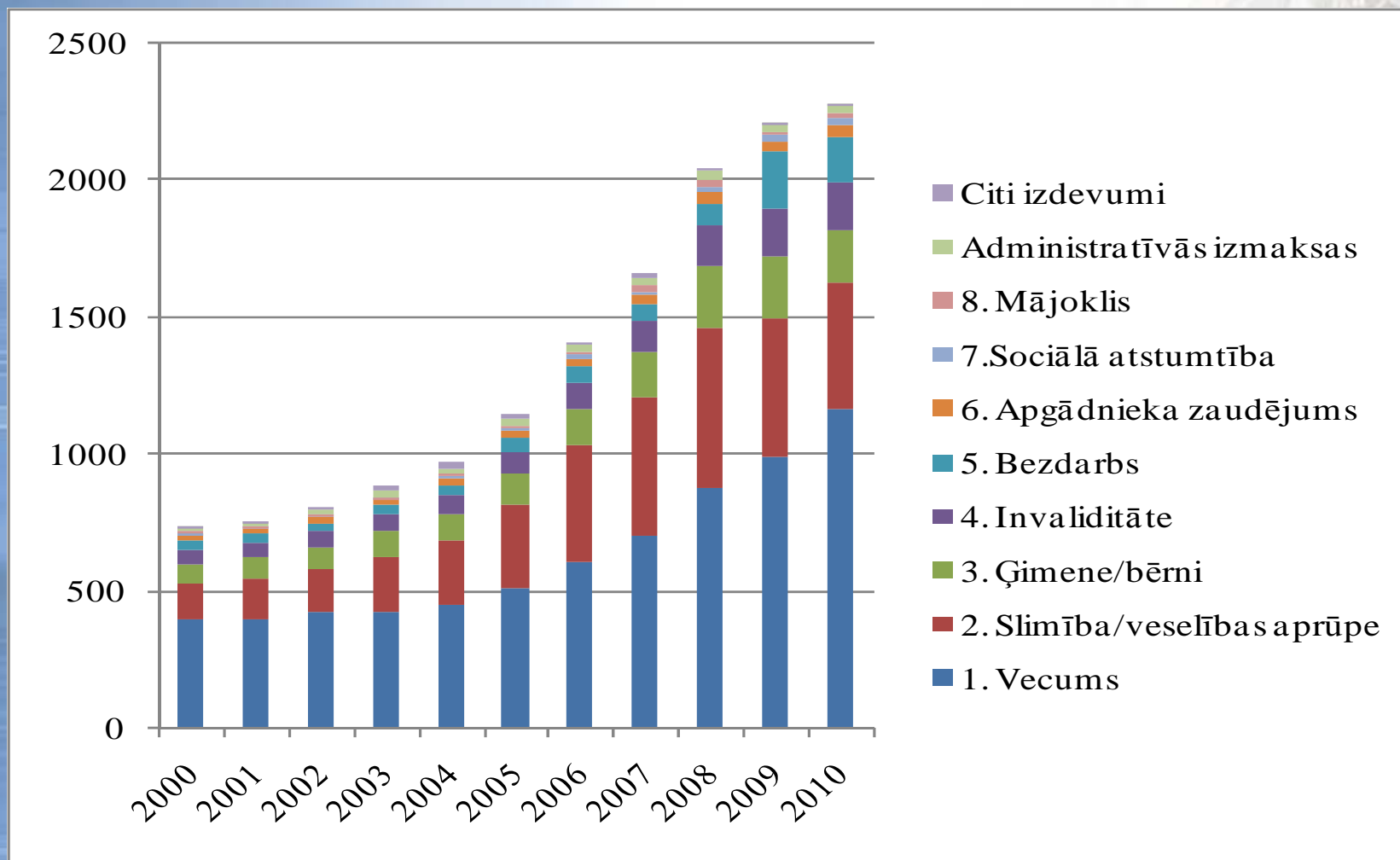

4. Valsts līdzekļu trūkums un budžeta deficīts;

2011.g. **Budžeta deficīts 3,4%** no Latvijas IKP

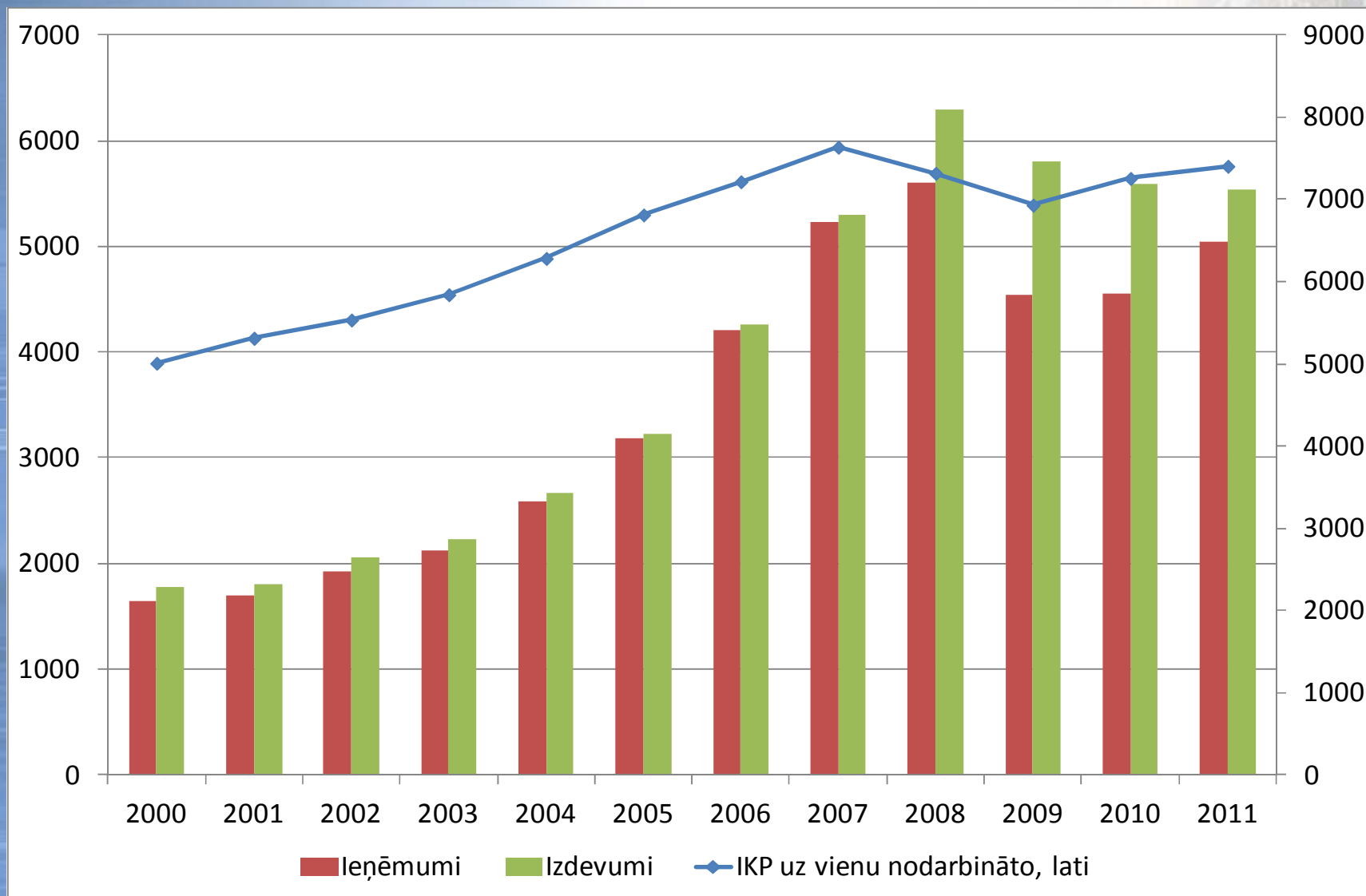
5. Tradicionālo valsts sabiedrisko palīdzības programmu neefektivitāte.

Sociālās aizsardzības izdevumi pēc ESSPROS klasifikācijas Latvijā no 2000. līdz 2010.gadam (milj. latu)

Avots: CSP dati

Budžeta izdevumi un ieņēmumi, kā arī IKP uz vienu nodarbināto dinamika Latvijā no 2000. līdz 2011.gadam

Avots: CSP dati

Sociālās uzņēmējdarbības koncepciju dažādība

 Yunus Centre

M. Junusa idejas

Ashoka fonds

Pētījumu centri

Eiropas
Komisijas
iniciatīva

NESsT organizācija

Citi – M. Pyner

Citi – P. Druker, G. Dees, K. Alter,

Sociālie mērķi RISEBA
Uzņēmējdarbības aktivitātes
Finansiālā un ekonomiskā ilgtspēja

Pēc EK “*Sociālās uzņēmējdarbības iniciatīvas*”

Sociālais uzņēmums ir uzņēmums, kurā:

- **Sociālie vai sabiedriskie mērķi** gūt labumu veido iemeslu veikt komercdarbību;
- Ir augsts **sociālo inovāciju** līmenis;
- Peļņu galvenokārt iegulda, lai sasniegtu sociālus mērķus;
- Organizatoriskās metodes vai **īpašumtiesības balstās** uz demokrātiskiem un līdzdalības principiem/ **sociālo taisnīgumu.**

+

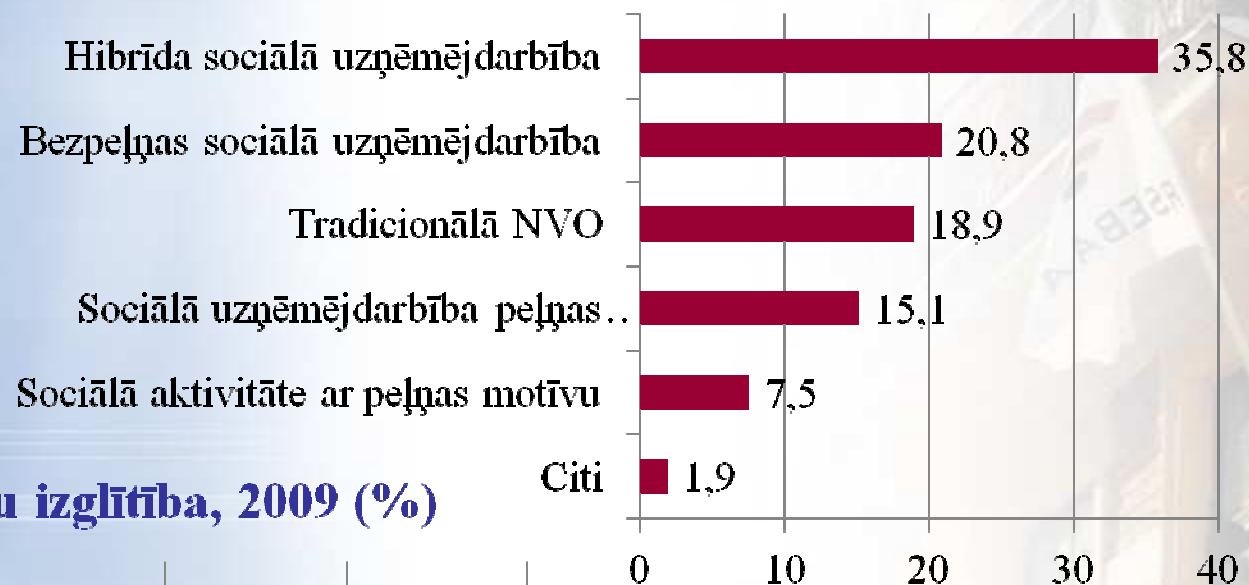
- **Īstenota finansiālā neatkarība un nodrošināta uzņēmuma konkurētspēja, neatkarīgi no atsevišķiem ziedojumiem un dotāciju programmām**

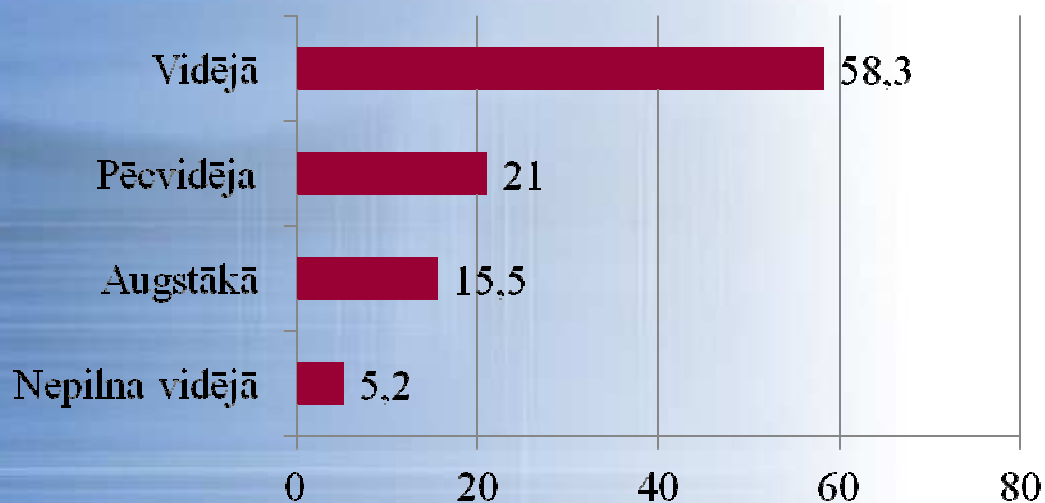
Avots: Social Business Initiative, COM(2011) 682 final

Sociālās uzņēmējdarbības īstenošana Latvijā

Sociālā uzņēmējdarbība pēc aktivitātes veida, 2009.g. (%)

Sociālo uzņēmēju izglītība, 2009 (%)

- Sociālās uzņēmējdarbības līmenis Latvijā **1,9%**
- Tikai **0,2%** no uzņēmējiem ir apvienojuši sociālo uzņēmējdarbību ar biznesu

Avots: *Global Entrepreneurship Monitor (GEM)*

Latvijas pieredze

SIA Ziedot.lv – sniedz pakalpojumus biznesam (grāmatvedības uzskaites organizēšana), iegūto peļņu ieguldot labdarības projektos

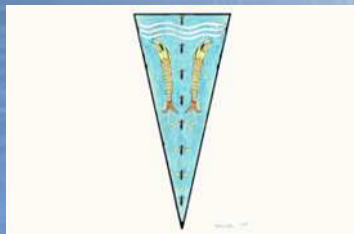
HOPP – pielāgo velosipēdus cilvēkiem ar kustības traucējumiem

MAMMU – rada darba vietas māmiņām, kurām jāapvieno iztikas pelnīšana ar bērna audzināšanu

MAMMŪ

Wooly World – mīksto rotaļlietu ražošana, piesaistot cilvēkus ar īpašām vajadzībām no Liepājas Neredzīgo biedrības

Karogu darbnīca

(SIA Riga History Company) – Jauniešu apmācība, suvenīru un viduslaiku stila priekšmetu ražošana un pārdošana

Latvijas Sociālo uzņēmumu raksturojums (RISEBA aptaujas rezultāti)

1. Dibināti pēdējo 3 – 4 gadu laikā
2. Pārsvarā dibināti kā “SIA”
3. Nodarbina no 2 līdz 8 cilvēkiem
4. **Dibinātāji:** iniciatīvie cilvēki vai cilvēku grupas
5. **Sociālā labuma saņēmēji:** ražotās preces /pakalpojuma saņēmēji, ka arī iesaista ražošanas procesā cilvēkus ar īpašām vajadzībām
6. **Sākotnēja starta kapitāla lielums:** Ls 2 000, Sorosa fonda vai citu partneru atbalsts
7. **Uzņēmuma izveidošanas veids:** kā ražojošie uzņēmumi (“no nulles”) vai jau eksistējošie uzņēmumi īsteno sociālus projektus
8. **Izmantojamie atbalsta veidi:** finansēšanas granti , inkubatoru palīdzība, partneru atbalsts

Ziedot.lv;

“Mammu Production”

“SIA Riga History Company”

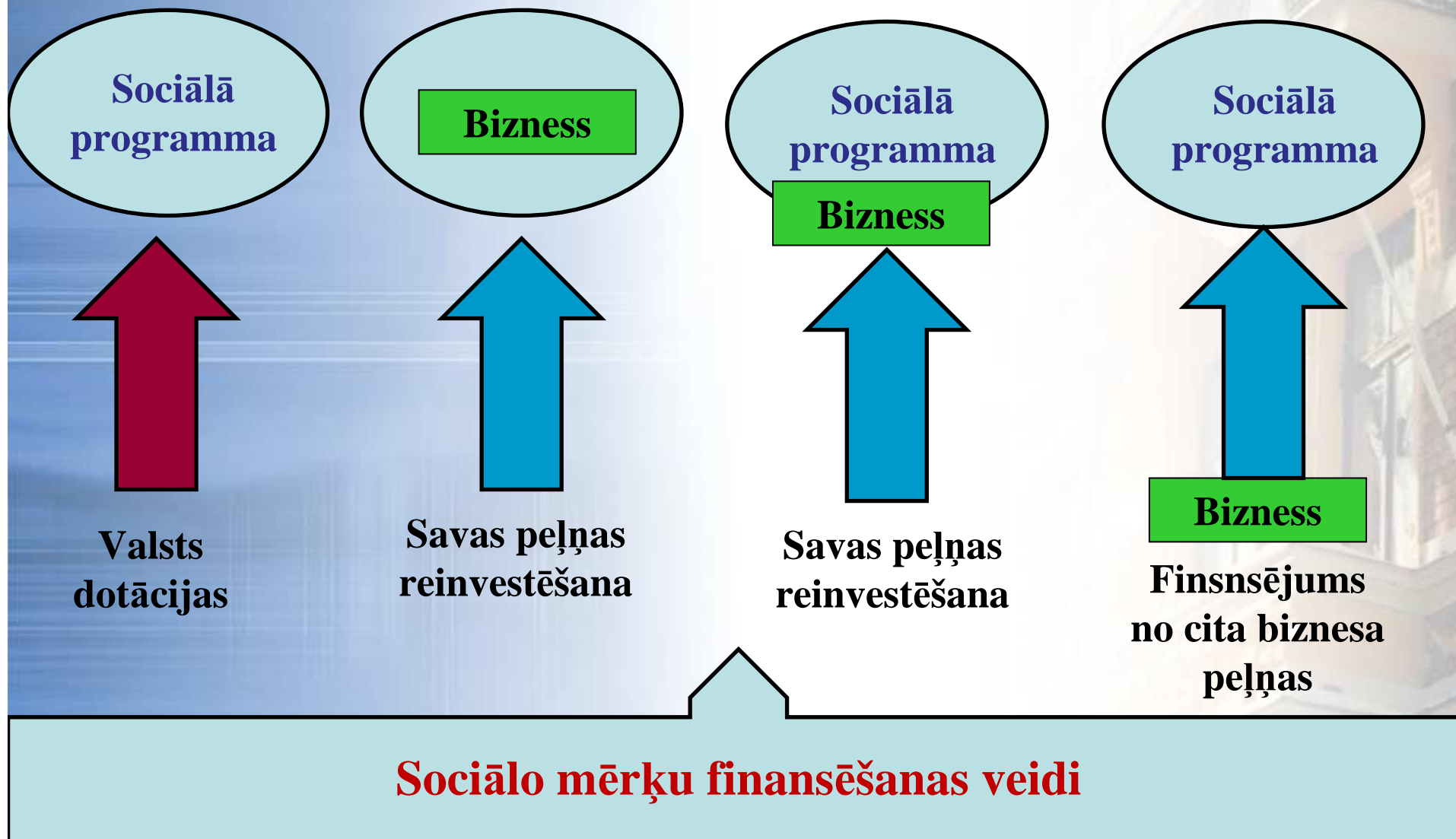
“Wooly World”

“HOPP”

(2) Latvijas Sociālo uzņēmumu raksturojums

9. **Darbības veids:** ražošana, apmācība, business-pakalpojumu sniegšana
10. **Produkcijas/pakalpojuma raksturs:** standarta un specifiskie produkti, lai atbilstu individuālām klientu vajadzībām
11. **Produkcijas cena:** tirgus cena vai paaugstināta cena specifiskā rakstura produktiem, elastīgās cenas
12. **Produkcijas sortiments:** biežāk šaurs, bet plāno to paplašināt;
13. **Izplatīšanas kanāli:** biežāk tiešā pārdošana pasūtītājam vai pārdošana ar tirdzniecības uzņēmuma starpniecību
14. **Konkurences priekšrocība:** inovatīvs produkts, ciešās saiknes ar klientiem, produkcijas oriģināls dizains;
15. **Vai uzņēmums ir peļņu nesošs:** aptaujāto uzņēmumu vairums strādā ar zaudējumiem

Sociālās uzņēmējdarbības business-modeļi

(3) Latvijas Sociālo uzņēmumu raksturojums

Sociālās uzņēmējdarbības problēmas Latvijā:

- Valsts finanšēšanas trūkums
- Tiesiskā regulējuma trūkums
- Sociāliem uzņēmumiem nav piemērojami nodokļu atvieglojumi
- Nav izstrādāts atbalsta mehānisms

Pašu uzņēmumu problēmas:

- Augstas telpu īres izmaksas, kas var novest pie zaudējumiem
- Administratīvas izmaksas lielākas, nekā sākumā šķiet
- Profesionāla menedžmenta trūkums
- Vērtīgas pieredzes trūkums
- Vērts koncentrēties vienā jomā: vai nu ražošana, vai pasākumu organizēšana

RISEBA līdzdalība sociālās uzņēmējdarbības vecināšanas procesā

1. Sociāli atbildīgu uzņēmēju sagatavošana:

- Sociāli atbildīgās uzņēmējdarbības un sociālās uzņēmējdarbības idejas skaidrošana
- Studiju kuru “*Biznesa ētika un sociālā atbildība*“, “*Sociālā un saskarsmes psiholoģija*”, “*Korporatīvā vadība un sociālā atbildībā*”, “*Sociālā ekonomika*” un “*Sociālā uzņēmējdarbība*” ieviešana studiju programmās
- Sociālā biznesa ideju ģenerēšana studentu vidū

2. Konsultatīvā atbalsta sniegšana uzņēmējiem

3. Zinātnisko pētījumu veikšanā dzīvotspējīgu sociālās uzņēmējdarbības modeļu veidošanas jomā, iesaistot studentus un visus ieinteresētus partnerus

4. Sociālās uzņēmējdarbības idejas popularizēšana studentu un uzņēmēju vidū.

Jautājumi diskusijai:

1. Vai sociālā uzņēmējdarbība ir tikai komercdarbība?
2. Vai Eiropas Komisijai un Latvijai ir jāizstrādā precīzu sociālās uzņēmējdarbības definīciju iespējami ātrā laikā?
3. Vai sociālām uzņēmumiem sniegtais valsts atbalsts nemazinās sociālo jautājumu risināšanas efektivitāti un viņu konkurētspēju Eiropas kopējā tirgū?
4. Kā varētu iegūt un apkopot iespējami plašāku informāciju par Latvijā (citās valstīs) eksistējošiem sociālajiem uzņēmumiem?
5. Kā augstskolas varētu atbalstīt sociālās uzņēmējdarbības attīstību Latvijā?

The background of the slide features a photograph of a multi-story building with a light-colored facade and several windows. A flag is flying from a pole in front of the building, with the word 'HEERBA' visible on it. The image is slightly faded and has a soft, hazy quality. The text 'Paldies par uzmanību!' is overlaid in the center in a bold, dark red font.

Paldies par uzmanību!